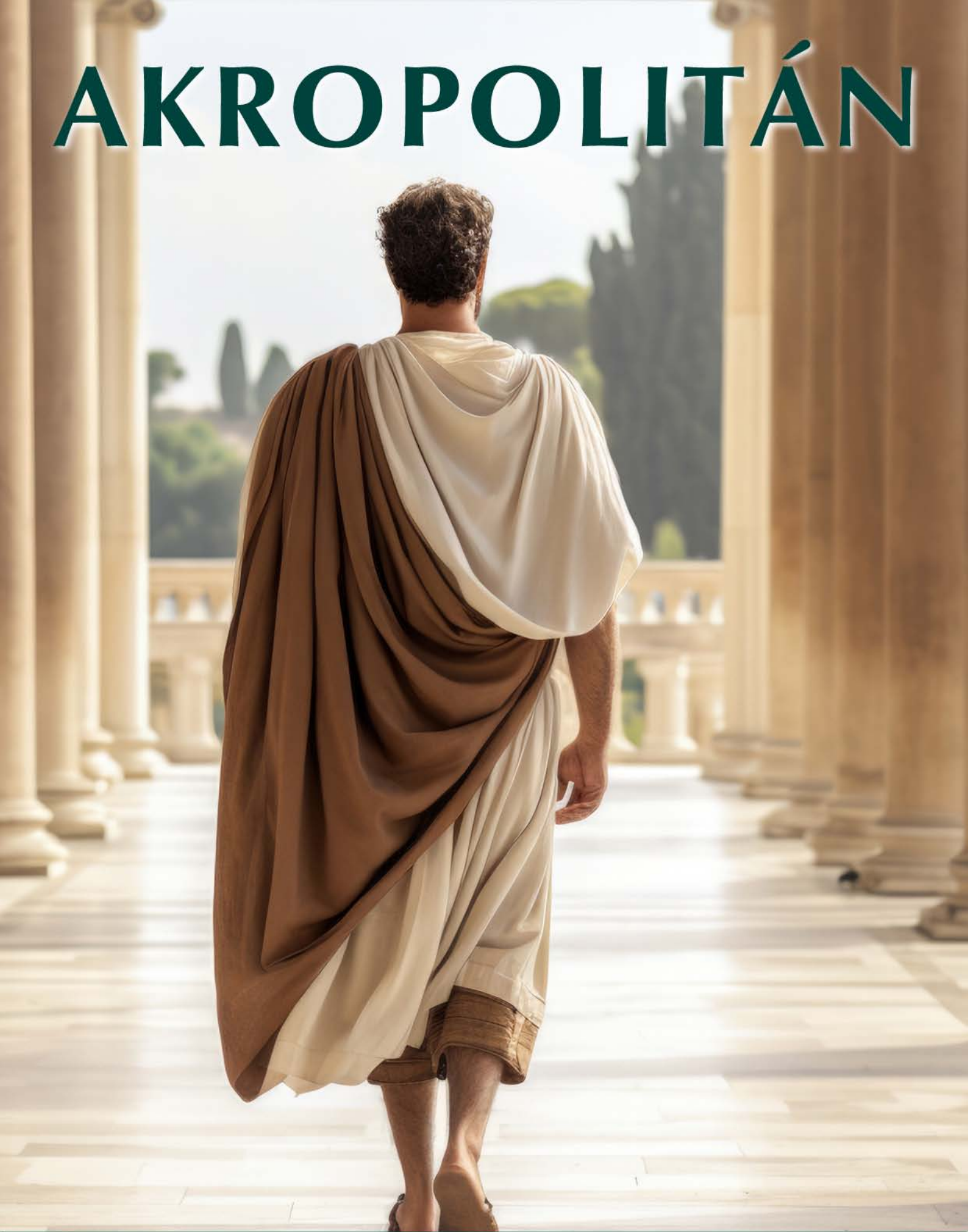


AKROPOLITÁN



AKROPOLITÁN

FILOZOFIE - KULTURA - DOBROVOLNICTVÍ

Elektronický časopis č. 182, červenec - srpen 2025

Filozofie, kterou navrhujeme, je způsob života dostupný všem, což znamená uplatňování učení velkých mudrců v praxi.

Kultura je uskutečňování lidských hodnot v životě, čímž se stává aktivní, využívá kvality každého člověka a rozšiřuje obzory.

Dobrovolnictví je plodem vůle vložené do služby ostatním. Neexistuje větší bohatství, než je ochota.

BRNO

www.akropolis.cz/brno

HRADEC KRÁLOVÉ

www.akropolis.cz/hradec

LIBEREC

www.akropolis.cz/liberec

OLOMOUC

www.akropolis.cz/olomouc

OSTRAVA

www.akropolis.cz/ostava

PLZEŇ

www.akropolis.cz/plzen

PRAHA

www.akropolis.cz/praha

ZLÍN

www.akropolis.cz/zlin

Šéfredaktorka

Slavica Kroča

Odpovědná redaktorka

Ivana Hurytová

Redakce a grafická úprava:

Eva Bímová,

Martina Flaitingrová, Ondřej Aksamít,

Jana Aksamítová, Petra Pavlíčková,

Samuel Bíma, Aleš Gabriel

Nová Akropolis se nemusí plně ztotožňovat s obsahem uveřejněných textů, odpovídají za ně výhradně jejich autoři.

Všechna práva vyhrazena.

Tento časopis nebo jakákoli jeho část nesmí být reprodukovány v jakékoli formě bez předchozího písemného svolení vydavatele.

5



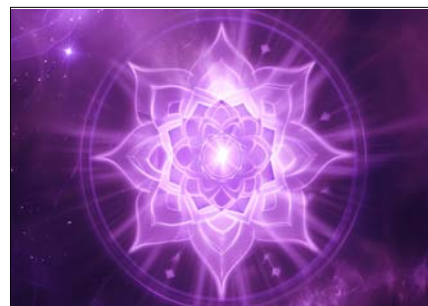
TROCHU ZDVOŘILOSTI, PROSÍM

7



MÝTUS V PLATONOVĚ FILOZOFII

14



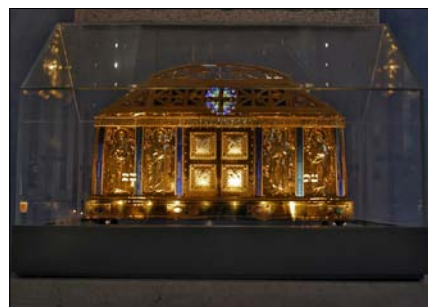
MANDALY KOLEM NÁS

17



KNĚŽNA LIBUŠE

18



LÉČEBNÉ UMĚNÍ HILDEGARDY Z BINGENU



V úvodníku květnového čísla časopisu jsem psala o tom, že si všichni pamatujeme svou první učitelku nebo učitele, a pokračovala jsem tím, že jsem připomněla filozofku H. P. Blavatskou a její dílo.

V tomto čísle, které zahrnuje červenec a srpen, se chci zmínit o jiné učitelce, která mě po dobu 40 let doprovázela na mé cestě za poznáním.

Prof. Delia Steinberg Guzmán se narodila den po svátku Tří králů a zesnula před dvěma roky na svátek Nanebevzetí Panny Marie. Jsou to opravdu krásná data jak pro příchod, tak i pro odchod z tohoto světa. Co všechno mě naučila? Několik citátů z rozhovorů s prof. Steinberg, které jsou vždy aktuální, to vysvětlí.

„Je velmi těžké v současnosti najít stabilní hodnoty založené na smyslu života, což znamená, že do značné míry postrádáme budoucnost. Nad dneškem a zítřkem vládne nejistota, což zjevně postihuje mladé generace, postrádající oporu a naději... Musíme se uchýlit k nadčasovým lékům, které přinášely své plody v nejtemnějších obdobích dějin.“

Naučila mě, že jediná skutečná jistota je založená na hodnotách, které rozvíjíme ve svém nitru, protože tyto nám nemůže nikdo vzít. Ať jsou okolnosti jakékoli, musíme si stanovit svůj životní cíl, abychom směřem k němu utvářeli svou budoucnost. Pokud je však hmotný, můžeme o všechno kdykoli přijít. Pokud je duchovní, bude s námi navždy.

„Filozofie je založena na lásce právě proto, že ta je kořenem slova filozofie: je to Láska k Moudrosti, a kdo hledá moudrost, učí se milovat všechno a všechny... Láska je síla, která nás pohání k tomu dělat věci dobře, a v tomto případě souvisí s etikou a morálkou, protože nás vede k tomu, abychom správně jednali ve svém životě. Tímto nás přivádí k míru, klidu, naplnění a k tomu, abychom byli spokojeni se sebou samým i s ostatními.“

V dnešní době je těžké představit si, že bychom milovali ty, kteří vyvolávají války a způsobují smrt nevinným lidem. Ale lidé, kteří si válku nepřejí, jsou jak mezi napadenými tak i mezi útočníky. Nemůžeme posuzovat celý národ podle jednotlivců ani odsuzovat všechny lidi na základě několika málo nemorálních.

„Jaká je role krásy v životě? ... Nedostatek estetiky, který se někdy přidává k nedostatku morálky, i když se snaží zranit příliš konvenční citlivost, nenabízí povznášející model hodný napodobení. Potřebujeme zavést pozitivní prvky, aby vědomí zbavily znečištění tolika katastrofami, jako jsou ty, které prožíváme. Estetika spojená s krásou a uměním – harmonický celek par excellence – rozvíjí vytríbenější citlivost, následně i stejné city, stejně jako i ideje méně znečištěné předsudky.“

Krása rodí krásu, ale nikoli ta fyzická, nýbrž krása naší duše, našich myšlenek a citů, které musíme zušlechťovat, abychom se stávali pokaždé velkodušnějšími. Protože velká duše je velkorysá, velkomyslná a šlechetná. Její rysy jsou etické i estetické. Její mysl uvažuje vždy pozitivně a dává přednost ctnostem před neřestmi. Je šlechetná, protože se snaží dávat to nejlepší, co vlastní na všech úrovních svého bytí.

„To, co hledáme, je zdůstojnění člověka prostřednictvím jeho myšlenek, citů a následných činů, což je vše výsledkem krásy, rovnováhy a harmonie. Zdůrazňujeme hodnotu vnitřní krásy, kterou je těžké definovat, ale která vyzařuje půvab, sympatie, inteligenci, eleganci a kouzlo, jež snad nemusí být zřejmě fyzickým smyslem, ale jež poskytuje lidem velkou přitažlivost.“

Děkuji prof. Steinberg za nádherných 40 let, které jsme strávili spolu na cestě filozofie, a přestože už fyzicky není s námi, vždy nás svým učením na cestě filozofie doprovází.

Slavica Kroča

O NEBI A PEKLE

Podobenství

Jeden zvědavý poutník chtěl vědět, jak to vypadá v nebi a jak v pekle. Přemítal o tom tak moc, až měl uprostřed noci vidění.

Nejprve mohl pohlédnout do pekla. Viděl tam řadu lidí sedících okolo dlouhého, slavnostně prostřeného stolu obloženého všemi možnými exotickými potravinami a lahůdkami.

Háček byl ale v tom, že je měli jíst noži a vidličkami tak dlouhými, že si nedosáhli do úst. Jídlo si svůdně leželo před nimi, ale do úst nemohli dostat ani sousto, a tak trpěli, zuřili a ječeli vzteky.

Pak pohlédl poutník do nebe: viděl tam řadu lidí sedících okolo dlouhého, slavnostně prostřeného stolu, jídlo bylo úplně stejné, vidličky a nože byly stejně dlouhé jako v pekle. Jen lidé se šťastně usmívali, rozmlouvali spolu a radovali se. Používali totiž své příbory k tomu, aby podali pokrm těm, kteří jim seděli naproti. □

(Převyprávěný příběh z knihy Jamese A. Feehana „Bůh ukrytý v příbězích“.)



Začněme vysvětlením, že pravý etymologický a ideologický význam slova „zdvořilost“ pochází ze starodávného „dvůr“, což označovalo místo, které obvykle sloužilo filozofům, umělcům, spisovatelům, politikům, ekonomům, soudcům, lékařům a všeobecně všem odborníkům a významným osobnostem, jimž příslušela úcta a rozhodování ve státě nebo v království neboli – jak říká Platón – shromáždění těch, kteří svým talentem, vědomostmi a schopnostmi konají veřejnou službu ve společnosti. Těm, kteří jsou pověřeni státem, což se v latině přeneslo na „res pública“ (věc veřejná) a z čehož pochází slovo „republika“.

Ve všech nám známých starověkých kulturách a civilizacích existovala, byť někdy jen částečně, „dvorská“ forma mezilidských vztahů. Na Západě, v takzvaném středověku, se to, co bylo zdvořilé, vytvářelo v uzavřenějších kruzích komunikace mezi dámami a rytíři i v každé z těchto skupin samostatně, a to již od jejich výchovy jako pážat.

Bohužel postupem času mnoho z těchto zdravých a užitečných tradic upadlo v zapomnění, ba dokonce zdegenerovalo a začaly se prosazovat falešné a lživé zvyky. Tato forma nás přivedla na úroveň masové komunikace. A dnes, především mezi mladými, se zdvořilost jeví jako synonymum falešnosti a nedostatku autentičnosti.

My filozofové chceme zachránit a rozvíjet formy zdvořilosti, které nás vzdalují od hloupé animálnosti a od otravnosti toho, co je čistě instinktivní.

Zdvořilost je také formou ušlechtilosti a lásky. Je uznáním univerzálního bratrství přesahujícího všechny rozdíly třídní, etnické, genderové, národnostní, společenské a ekonomické. Je to skromný, ale laskavý způsob uplatňování našeho prvního principu:

Podporovat ideál bratrství, založený na úctě k lidské důstojnosti, bez ohledu na rozdíly genderové, kulturní, náboženské, sociální a další.

Stejně jako dárek, bez ohledu na to, jak je skromný, obvykle balíme do slavnostního papíru s barevnou stužkou, aby obdarovaný, než se dostane k samotnému předmětu, měl pocit, že jsme na něj mysleli s láskou a že jsme dbali o to, abychom vyjádřili své láskyplné city a dobrá přání, tak by každé slovo nebo čin měly být obezřetně zabaleny do naší schopnosti dávat a milovat.

Nebudeme o nic méně mužem nebo ženou, překonáme-li vulgárnost. Naopak, gentleman i dáma jsou účinnější a příjemnější, když do všeho, co dělají, vloží trochu lásky, krásy a zdvořilosti. Je zdvořilé pozdravit se podáním ruky, objetím nebo polibkem, s ohledem na okolnosti a aktéry, a pod pojmem „aktér“ bychom měli rozumět to, co měl na mysli císař Augustus: aktivní a účinný účastník života..., ten, kdo něco dělá. Skutečný „herec“ je podle mysterického divadla ten, kdo věci představuje, ten, kdo je obnovuje, a to s nábojem lidské interpretace, jež je vylepšuje, zkrášluje a zušlechťuje tak, aby je mohli všichni nějakým způsobem sdílet.

Měli bychom se snažit vyhnout všem projevům hněvu a hořkosti, nenávisti či zášti. Tento ušlechtilý postoj, i když je zpočátku pouze vnější, pokud je udržován pevně a vytrvale, dosáhne do hloubky a podobně jako klaun v pohádkách tím, že se tolik směje a usmívá, nakonec nakazí svou radostí i sebe sama a najde útěchu pro životní neštěstí.

Je mnoho politických a náboženských „ideologií“, které způsobily genocidu a vyvolaly slzy mnoha lidí. Rozdávejme to opačné, rozdávejme radost, mír, svornost, štěstí. Filozof, který je smutný kvůli banální situaci, není opravdovým filozofem, a ještě méně jím bude, pokud to dává najevo, chodí od kamaráda ke kamarádovi a naříká nad svým utrpením, čímž projevuje známky lenosti, duchovní neschopnosti a upíří slabosti.

Zvykněme si spíše dávat než vyžadovat.

Vyvarujme se posuzování ostatních v matném světle našeho stále ještě se rodícího rozlišování, hojně pokřiveného našimi vášněmi. Buďme silní a přímí.

Na světě je již příliš mnoho žebráků... Nebuďme jedním z nich. A nemám na mysli jen ekonomickou úroveň, ale globální.

Rozdávejme plnými rukama! Svou energii, svou dobrotu a dobrou vůli všem. Pracujme hodně. Studujme, přemýšlejme a modleme se, jak je třeba... Ale především rozbijme své sebestředné formy se skromností srdce, která není skromností těla ani hadrů. Buďme zdvořilí... Opravdově a každodenně vytvářejme nový a lepší svět... a žijme v něm. □



MÝTUS V PLATONOVĚ FILOZOFII



Leoš Flaitingr

Samotné slovo mýtus dnes pro mnoho lidí označuje jakýsi neskutečný, vymyšlený příběh. Když toto slovo použijeme v běžné řeči, mnozí dokonce získají představu, že se jedná o něco, čemu se nemá a nemůže věřit. Jako za mnoho jiných slov a pojmů, které pronikly do našich jazyků, tak i za slovo mýtus (*mythos*) vděčíme Řekům a kolébce evropské vzdělanosti – Řecku.

V myšlení starověkých Řeků nabýval tento pojem rozmanitých podob, tvarů a významů. Obecně lze hovořit o báji, pohádce či jakémisi literárním útvaru, který v rukách básníků nabýval podob vyprávění objasňujícího některé události a skutečnosti. Určitě si každý z nás vybaví některé z příběhů o řeckých bozích či hrdinech, které nazýváme mytologií a ztotožňujeme je s řeckým náboženstvím. Tyto mýty byly součástí národní vzdělanosti starověkých Řeků, a i dnes jsou neodmyslitelnou složkou evropské vzdělanosti.

Vyprávění mýtů bylo pro Řeky způsobem, jak poukázat na správné normy jednání či mravní přesvědčení, které může člověka povzbudit. Mýty v Řecku nebyly chápány pouze jako určitá dogmata, jež osvětlují jisté skutečnosti, které nebylo možno logicky vysvětlit. I když někteří autoři poukazují na tzv. mýtické (prelogické) myšlení starověkého člověka, pro kterého bylo uchopení různých věcí otázkou víry, a mýtus přinášel objasnění, že to tak musí být, protože to kdysi zařídili bohové. To však neznamená, že mýtus nemůže být nositelem pravdy či zkušeností, které prostřednictvím mnoha symbolů přenáší do budoucnosti.

Každý mýtus obsahuje několik vrstev či úrovní, které jsou schopny dát odpovědi, pokud člověk vlastní klíč k jejich symbolům. Můžeme tak mluvit o klíči historickém, astrologickém, etickém, individuálním, kolektivním atd. Skutečností zůstává, že poselství mýtu vždy přesahuje lidské chápání a stojí nad člověkem. Příčinou je jeho posvátný charakter, který poukazuje na sakrální skutečnosti, jež jsou spojeny se samou podstatou člověka, bohů, univerza, tedy s podstatou Bytí.

Mohli bychom si myslet, že se zrodem filozofie jako nového prostředku poznávání mýtus ustupuje do pozadí. Částečně je to pravda, jelikož s rozvojem racionálního rozumu vyvstávají v lidské mysli pochybnosti. Už nestačí vysvětlení, které nabízí mýtus, ale požaduje se logické zdůvodnění, které je lidský rozum schopen pochopit a přijmout. To však není možné vždy poskytnout.

Mýtus tak nabývá v rukách některých filozofů opět na významu, nebo, lépe řečeno, nikdy jej neztratil. Zvláště pro Platona je mýtus svébytnou a velmi významnou složkou myšlení a vyjadřování. Sám Platon znal velké množství obecných mýtů z řecké mytologie a hojně je používal, jak je patrné z jeho díla. Na druhou stranu se u něj setkáváme s velmi ostrou kritikou některých z těchto obecných mýtů, jejichž vyprávění považuje za nedůstojné a zkreslující pravou podstatu bohů.

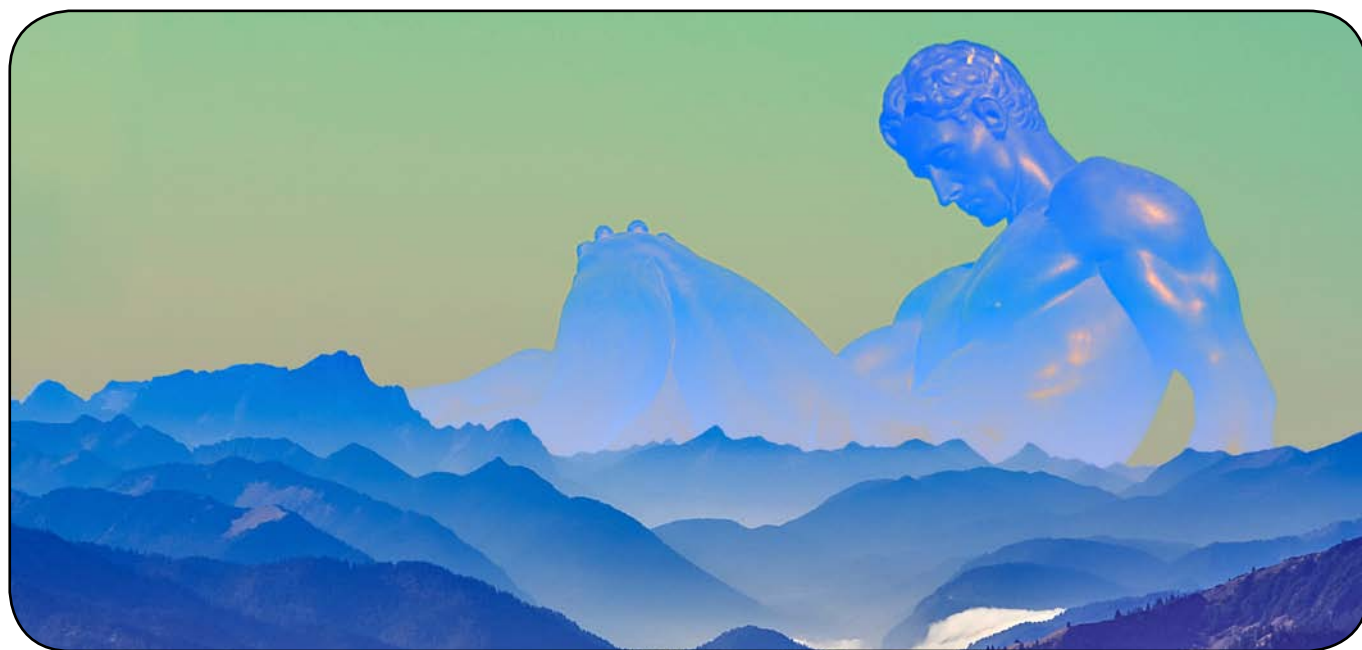
Platon však ve svých dílech nepoužívá jen obecně známé mýty, ale jako básník je i sám vytváří. Uplatnění těchto „umělé“ stvořených mýtů se nachází v jeho filozofii. Její poslání spatřuje v tom, že poskytuje člověku cestu od nevědomosti k poznání a pravdě. Poznání toho, že viditelný, materiální svět má svůj kořen a příčinu ve světě duchovním. Do tohoto duchovního světa, který nepodléhá změnám, Platon umísťuje svůj svět idejí. Povinností člověka je přiblížit se tomuto duchovnímu řádu, navázat s ním kontakt a přijmout do svého života jeho účinky. Mýtus se tak stává prostředkem, který je odlišný od rozumové úvahy, a právě proto nám může poukázat na skutečnosti jiného řádu.

Mýty v Platonových dílech

Jak již bylo zmíněno, Platon používá ve svých dílech rozličné mýty. O některých můžeme hovořit jako o obecně známých v řecké tradici, uvádí však i mýty, které slyšel vyprávět od moudrých mužů, a rovněž ty, které sám stvořil. Ve všech svých dílech je často nechává promlouvat skrze postavu svého jedinečného a nezapomenutelného učitele Sokrata.

Zmínky o **obecných mýtech** nalézáme v Platonových dílech na mnoha místech. Je zde zmínka o Heraklově zápasu, je jmenováno neukončené dílo Penelopino, Atlas, Zeus či jiní hrdinové a bohové. Jsou zde vyprávěny i celé mýty, jako například o Prometheovi a Epimetheovi (*Protagoras*, 320d). Z pohledu Platonovy snahy vyvádět člověka z nevědomosti stojí za pozornost jeho silná kritika některých lidově rozšířených mýtů, respektive jejich autorů. V těchto mýtech jsou bohům zjednodušeně připisovány lidské charakteristiky jako je hněv, lež, vášeň, vzájemná nenávist a boje, různé přetvářky a jiné nedůstojné podoby či praktiky, ale *Cožpak ty myslíš, že je vskutku mezi bohy válka jedněch proti druhým i že jsou mezi nimi hrozná nepřátelství a boje a mnohé jiné takové věci, o jakých vypravují básníci? Máme soudit, že jsou tyto věci pravdivé?* (*Euthyfrón*, 6c)

Je to známka lidové profanace mýtů, proti které Platon bojuje. Její kořeny vyrůstají z nedokonalého poznání člověka, který si musí bohy připodobnit sám sobě, aby je mohl pochopit a přemýšlet o nich. Tak ale člověk upadá do ještě větší nevědomosti, jež ho vzdaluje od posvátného. Pro Platona byly bohové symbolem duchovních charakteristik, a především té nejvyšší – Dobra.



Bůh jest tedy bytost zcela jednotná a pravdivá v činu i slově a ani sám se neproměňuje, ani jiných neklame, ani přízraky ani řečmi ani sesíláním znamení, a to ani ve bdění, ani snu. (Ústava, 382e)

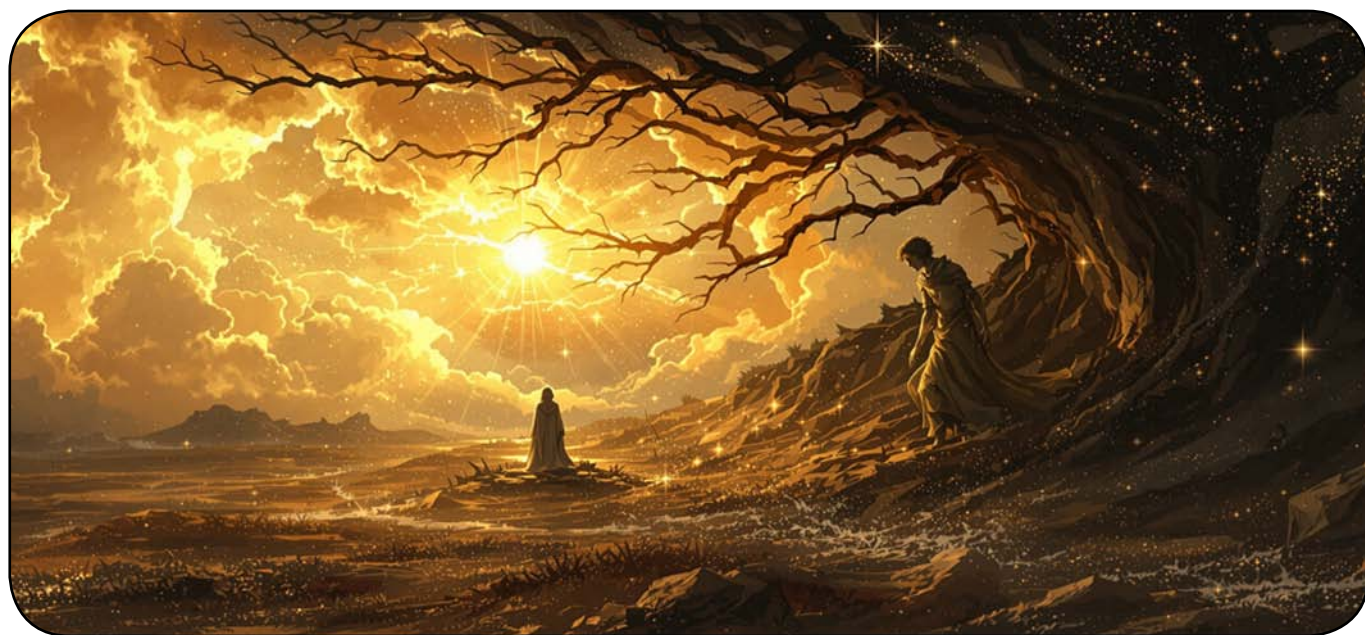
Je velmi důležité, pokud se chceme přiblížit duchovnímu světu a okusit idejí, abychom nejprve měli, byť nedokonalé, ale co nejvíce pravdě blízké představy o těchto skutečnostech.

Mýtus, který nepochází z řecké tradice, ale svědčí o Platonových znalostech egyptské moudrosti, nacházíme v dialogu Faidros. Vypráví o původu písma (hieroglyfů), které lidem přinesl egyptský bůh Thot, aby byli „moudřejší a pamětlivější“ avšak nejvyšší bůh Amon s ním nesouhlasí a poukazuje na opačný dopad, který to přinese. Nám se tak dostává krásného morálního ponaučení:

Neboť tato nauka zanedbáváním paměti způsobí zapomínání v duších těch, kteří se jí naučí, protože spoléhající na písmo budou se rozpomínat na věci zevně, z popudu cizích znaků, a ne zevnitř sami od sebe; nevynalezl jsi lék pro paměť, nýbrž pro upamatování. A co se týče moudrosti, poskytuješ svým žákům její zdání, ne skutečnost; neboť stanouc se sčetlými bez ústních výkladů, budou působit zdání, že jsou mnohoznační, a ve styku budou nepříjemní, protože z nich budou lidé zdánlivě vzdělaní místo lidí vzdělaných opravdu. (Faidros, 275a)

Další velmi pozoruhodnou skupinou jsou mýty, které pravděpodobně Platon nestvořil, ale převzal z tradic starověkých mystérií, „...slyšel jsem totiž od mužů a žen moudrých v božských věcech.“ (Menon, 81a). Dává jim skrze svého génia básnickou stylizaci, ale přesto neopomene znovu připomenout: *To je, co jsem já slyšel a o čem věřím, že to je pravda. (Gorgias, 524b)*. A vyprávění pokračuje tím, co se odehrává po smrti s lidskou duší, když se oddělí od těla. Mluví se o posmrtném soudu duše, trestu či odměně, které závisí na tom, jaký člověk vedl život. Vystupují zde tři soudci, dávní mudrci – Rhadamanthys, Aiakos a Minos, kteří shlížejí na každou duši, jež na sobě nese stopy a znaky každého skutku, který člověk za života vykonal. Těmto spravedlivým soudcům nic neunikne a pokud duše nese známky pokřivení pocházející z nespravedlivých činů, je potrestána, je-li však duše prosta takovýchto stop, jsou potěšeni a posílají ji na ostrovy blažených.

V dalším dialogu můžeme číst: *Ta báje nebo řeč, nebo jak se to má nazývat, pocházející od dávných kněží, zřejmě praví, že dohlízející Spravedlnost... ustanovila, aby pachatel něčeho takového musel utrpět totéž co spáchal... (Zákony, 872e)* Následuje poučení, které známe z pythagorejských či orfických nauk, které hovoří o tom, že duše se znovu navrácí na zem proto, aby vytrpěla a pochopila, co spáchala v předchozím životě. Tyto nauky dnes možná známe především z východních filozofií pod pojmy *reinkarnace* (převtělování) a zákon *karmy* (příčiny a následku, akce a reakce). Avšak je zřejmé, že byly známy i v Evropě. Platon tyto skutečnosti označuje zároveň jako *mythos* i *logos* (*ta báje nebo*



řeč), mluví o nich jako o pravdě, ale i jako o mýtu, tedy vyprávění, které stojí nad rozumem a nelze ho racionálně odvodit.

Co se mluví v tajných řečech zasvěcenců, že my lidé jsme v jakémsi vězení a že se člověk z něho nesmí vyprošťovati ani utíkati, ta věc je pro mne příliš vysoká a nesnadno pochopitelná. (Faidón, 62b)

Už nyní můžeme vytušit jeden z významů mýtu v Platonových dílech. Vždy míří k etickému cíli, a tím je ukázat vládu dobra a spravedlnosti, která přesahuje hranice jednoho tělesného života. Vybízí člověka, aby se *více přičiňoval ne o to, aby se zdál dobrý, nýbrž aby byl dobrý, a to i v soukromém i ve veřejném životě. (Gorgias, 527b).*

Mezi mýty, které byly slyšeny od moudrých, můžeme také zařadit vyprávění, které vyslechl athénský státník Solon o Atlantidě (*Timaios, 25d*). Podrobnému i když neúplnému popisu Atlantidy a jejího uspořádání se věnuje dialog *Kritias*. V rámci vyprávění lze vytušit historický klíč poukazující na existenci tohoto bájného kontinentu, i když dnes jsou zmínky o něm řazeny do oblasti fikce.

V příběhu o Solonovi, který byl za své návštěvy v Egyptě poučován místními knězi, nacházíme také astronomický klíč k mýtu o Heliovu synu Faëthonovi. Ten podle mýtu nedokázal ovládnout sluneční vůz svého otce, sjel z vytyčené cesty a spálil kus země. *Pravý smysl jest to, že tělesa pohybující se po nebi kolem země odchylují se od své dráhy a že v dlouhých obdobích všechno na zemi velikým ohněm hyne.*“ (*Timaios, 22c*)

Obdobný význam nacházíme i v rámci třetího okruhu **mýtů, které byly stvořeny samotným Platonem**, aby nás přiblížil alespoň o malý krůček blíže k pravdě. Platon nezastírá, že se jedná o vyprávění, které je vymyšlené, ale poukazuje na to, že neexistuje lepší, jež by mohlo upozornit na některé skutečnosti a povzbudit nás v jejich hledání.

A v bájích, o kterých jsme právě mluvili, když z neznalosti, jak tomu doopravdy jest s těmi starověkými ději, připodobňujeme lež co nejvíce pravdě a činíme ji takto užitečnou? Ba věru, tak tomu jest. (Ústava, 382d)



Takto se nám Platon snaží v Ústavě vysvětlit různou přirozenost, kterou mají lidské duše. Ačkoliv jsou si všichni lidé bratry, protože vzešli ze společné matky Země, každý vlastní svoji přirozenost. Tato přirozenost způsobuje, že jedni mají cit pro spravedlnost, jiní pro umění, řemeslo atd. To je dáno tím, že *bůh, když vás vytvářel, přimísil těm z vás, kteří jsou schopni k vládě, při jejich vzniku zlato, a proto jsou nejvzácnější; těm, kdo jsou pomocníky, stříbro; železo pak a měď rolníkům a ostatním dělníkům.* (Ústava, 415a). Na základě těchto vloh a správné výchovy lidí Platon v Ústavě navrhuje model státu založený na ideji Spravedlnosti. Ale spravedlnost se neprojevuje pouze skrze zákony ve státě, ale jako obecná idea působí v i člověku. Takto je duše člověka přirovnávána k dvojspřeží koní řízeném vozatajem (Faidros, 253d). Spravedlností zde pak je, aby vozataj vykonával to, co mu náleží, tj. aby řídil a ovládal toto dvojspřeží. Stejně tak v člověku je vozatajem jeho rozumná (inteligentní) část duše, která má povinnost vést člověka po správné cestě jeho životem. Tato snaha člověka o dosažení spravedlnosti a vysvobození se z nevědomosti je ztvárněna ve známém mýtu či podobenství o jeskyni:

... představ si rozdíl mezi duší vzdělanou a nevzdělanou tímto podobenstvím. Pomysli si lidi jako v podzemním obydlí, podobném jeskyni, jež má ke světlu otevřen dlouhý vchod zšíří celé jeskyně; v tomto obydlí již od dětství žijí spoutáni na nohou i na šíjích, ale nemohou otáčet hlavy, protože jim brání pouta; vysoko a daleko vzadu za nimi hoří oheň... (Ústava, 514a). Tito lidé pozorují pouze stíny věcí, které před ohněm nosí páni jeskyně a tyto stíny jsou pro ně jedinou skutečností. Avšak jeden z nich se dokáže osvobodit a vyjít ven z jeskyně, kde spatří nebe, hvězdy a Slunce. Pochopí, že věci viděné v jeskyni byly iluzí, a uvědomí si skutečnost. Vráť se nazpět, aby osvobodil své bratry, ale sklízí posměch, je označen za blázna a možná je zabit. Tento mýtus v sobě obsahuje několik možností interpretace. Jedna z nich je individuální cesta duše ze tmy na světlo čili z nevědomosti k poznání, která je povinností člověka. Druhá pak je podobenství o světě idejí, kdy Slunce představuje nejvyšší ideu Dobra a stíny v tmavé jeskyni jsou mlhavým odrazem této ideje v našem viditelném, materiálním světě. Za třetí můžeme hovořit o politickém klíči – jakémisi kolektivním poselství, které hovoří o tom, že ti, kteří se dokáží na základě vlastní vůle a úsilí osvobodit, se vracejí, aby vyvedli ven i ostatní, protože znají cestu a sami ji prošli.

Stejně tak se s ideou spravedlnosti, která přesahuje hranice života a smrti setkáváme na konci Ústavy v mýtu o Erovi, který vypráví, *co čeká spravedlivého i nespravedlivého po smrti* (Ústava, 614b). Er kdysi zahynul v boji, měl být pohřben spolu s ostatními, ale v den *když už ležel na hranici, oživil a oživnuv vypravoval, co na onom světě uviděl.* Právě pak, že jeho duše, když z něho vyšla, *putovala ještě s mnoha jinými a přišly na jakési podivuhodné místo, na němž zely dva otvory blízko vedle sebe, a nahoře zase proti nim jiné otvory do nebe. Mezi těmi pak seděli soudcové, kteří po každém rozsudku spravedlivým kázali bráti se cestou napravo vzhůru nebem, připevniše jim vpředu označení svého soudního nálezu, nespravedlivým však cestou nalevo dolů; měli pak i tito znamení všech svých skutků, ale vzadu.* (Ústava, 614c, d)



Jemu však nebylo dovoleno, aby vstoupil, a byl odeslán na místo, kde se duše vracely a vystupovaly z jednoho otvoru na nebi a druhého v zemi. Duše spravedlivých lidí se navracely čisté a odpočaté, kdežto ty druhé špinavé, vypravující o utrpeních podzemní pouti. Takto byly všechny shromážděny, aby si z rukou dcery Nutnosti – sudičky Lachesis vybraly svůj osud ve svém příštím životě. Některé duše volily zcela lehkovážně, jiné na základě svých předchozích zkušeností vybíraly velmi pečlivě život, k němuž budou připoutáni prostřednictvím sudiček Klotho a Atrophos. Nakonec, po dlouhé pouti se duše napily z řeky Zapomnění, aby zapomněly, že si samy zvolily svůj osud. Poté, co usnuly, strhla se bouře, která je vrhla zpět na zem, k novému zrození.

Opět se setkáváme se starobylou moudrostí, že člověk spravedlnosti nemůže uniknout. Ba právě naopak, on sám je tím, kdo na základě svých činů vytváří svůj budoucí osud i v příštích životech a nemá právo vinit bohy či někoho jiného za to, co se v jeho životě děje. Je to další krásné podobenství o nesmrtelnosti lidské duše, převtělování či reinkarnaci, svobodné vůli a zákonu příčin a následků, který zde vystupuje jako Nutnost.

Avšak ne každá duše se napila z řeky Zapomnění tak hluboce, aby na vše zapomněla. Existují duše, které jsou schopny se rozpomenout na duchovní svět, ze kterého přišly.

Protože tedy je duše nesmrtelná a mnohokrát se narodila a viděla, co je zde i co je v Hádu, i všechny věci, není nic, co by nebyla poznala; proto není nic divného, že je schopna i o zdatnosti a o jiných věcech si vzpomenout na to, co již dříve věděla. Protože totiž je celá příroda sourodá a duše poznala všechny věci, nic nebrání, když člověk vzpomene toliko na jednu – což lidé nazývají učením – aby všechny ostatní našel sám, je-li statečný a neúnavný v hledání; neboť hledání a poznávání je tedy vůbec vzpomínání. (Menon, 81c)

Duše, které si dokáží vzpomenout, Platon nazývá okřídlenými. Ony se dokáží povznést do duchovního světa a přímo nazírat na jsoucnost idejí. Jak takováto „okružní cesta“ po tomto světě vypadá je vyličeeno mýtickým vyprávěním v dialogu *Faidros* (247).

Odkud se vzala tato schopnost lidské duše povznášet se do těchto božských světů? I na to nám Platon dává odpověď zahalenou v mýtu: *Jest to dar bohů, jak já si to představuji, který byl odkudsi ze sídla bohů vržen mezi lidi skrze jakéhosi Prométhea spolu se zvláštním jasně svítícím ohněm; a staří, kteří byli zdatnější než my a bydlili blíže bohů, odevzdali nám zvěst... (Filébos, 16c).*

Lidem byla dána jakási božská jiskra, aby svým úsilím mohli sami sebe prozkoumat a ovládnout. S cílem, aby se vyrovnali bohům a vystoupili na jejich úroveň, jak o tom vyprávějí mýty o hrdinech. Tato nezbytnost lidského osudu je naznačena i v kosmogonickém mýtu o střídání dvou různých období ve vesmírném dění: *Tento celý vesmír druhdy sám bůh spolu vodí na jeho dráze a spolu s jím otáčí, ale časem jej pustí, kdykoli oběhy už naplní míru příslušného mu času, ten pak se sám od sebe zase otáčí nazpět, neboť to je živý tvor a dostal údělem rozum od tvůrce, který jej na počátku uspořádal. (Politikos, 269c).*



Stejně jako člověk, když se narodí, je vychováván, ale v dospělosti bere život do vlastních rukou, tak i duše, když byla mladá, byla pod ochranou bohů, ale později musí kráčet sama. *Proto tedy nám byly od bohů dány ty dary, o kterých se vypravuje v starých pověstech, spolu s nutným poučením a vzděláním, oheň od Prométhea, rukodělná umění od Héfaista a od jeho spoléčnice v tomto oboru, semena a sazenice zase od jiných.* (Politikos, 274d)

Vidíme, že v tomto mýtu je zahrnuta minulost i budoucnost lidstva, jež byla zřejmá mnohým Moudrým, kteří hovořili o tom, že lidstvo prochází skrze mnoho cyklů, jež provází jeho evoluci, která někde začala a samozřejmě někam směřuje. Nebudeme za každou cenu usilovat o vysvětlování mýtů racionalistickým či alegorickým způsobem, který nás může vzdálit od vnitřního poselství, které mýtus přináší, a raději se vrátíme zpět na zem a připomeneme si Platonova slova:

Já však naprosto nemám kdy na takové věci; příčina toho je, přáteli tato: Nedovedu ještě podle toho nápisu v Delfách poznat sám sebe; proto se mi zdá směšné, když ještě toto neznám, zkoumat cizí věci. (Faidros, 230).

Význam mýtu u Platona

Již při stručném výkladu některých mýtů jsme poukázali na jejich význam. Přiblížili jsme si velkou různorodost mýtů, které Platon ve svých dílech používal, a vidíme, že nelze hovořit o platonském mýtu jako o konkrétní formě či stylu. Co však můžeme, je hovořit o duchu či poselství, které z Platonových mýtů pramení a jež dlouhý čas hasí žízeň mnoha duší toužících po poznání.

Tyto mýty nejsou racionální, a tudíž nemohou být určeny pro náš rozum (ratio), protože je nelze dokázat hmotnými prostředky ani logicky vysvětlit slovy. Můžeme se pokoušet vysvětlovat je alegoricky, to nás však může přivést k ještě většímu zmatku či nepochopení, protože se zapleteme do našich racionálních úvah, které jsou tak či tak omezené. Můžeme říkat, že zde Platon zjevuje své nejvyšší poznatky, ale jejich skutečné poselství spočívá především v účinku na naši duši. V ní dokáží probudit vzpomínky, které nás přivedou k naší duchovní podstatě, jež je společná s duchovní podstatou univerza, jež nás obklopuje.

Právě díky tomu, že nepůsobí na náš rozum, jsou nás schopny uchvátit a naplnit naši duši obrazy, stejně jako tóny, které plní naše uši a přinášejí poselství hudby. Mohou v nás vzbudit nadčasové city, které v nás probudí touhu zkoumat a poznávat nebo též rozpomínat se na skutečnosti, jež se dotýkají, stejně jako Platonovy mýty, věčnosti, samé podstaty Bytí. □

Tetralogie „O Platonovi“



Jedná se o vynikající tetralogii, která je dosud jediným komplexním dílem o Platonově životě a filozofii v českém jazyce.

MANDALY KOLEM NÁS

Jana Hastíková

Všechno živé, vše na této planetě se skládá z atomů, a každý atom je sám o sobě mandalou.

Ruediger Dahlke, *Mandaly světa*

Existuje mnoho posvátných a nadčasových symbolů, ale málokterý je tak univerzální a všudypřítomný jako mandala. Nalézáme ji ve všech kulturách, tradicích, dobách, všude v přírodě. V sanskrtu znamená slovo mandala kruh, je to symbol středu, celistvosti a zároveň cíle. Obsahuje v sobě počátek i konec, připomíná nám zákon cyklů.

Nejstarší inspiraci vidíme v přírodě, kruhy na vodní hladině, letokruhy stromů, uspořádání a elegantní architektura slunečnic, růží a mnoha dalších květin. Žasneme nad křehkou krásou sněhových vloček i dokonalostí spirálovitých ulit.

Od pravěku stavěl člověk kamenné kruhy, které byly posvátné a dodnes mají magické kouzlo. Do tvaru kruhu jsou uspořádány hexagramy čínského I-ťingu, nebo znamení Zvěrokruhu. Rozety v gotických katedrálách i kruhová okna v synagogách vytváří v těchto sakrálních stavbách hru světla a barev. Ornamenty z květů uspořádaných do kruhu se objevují v mezopotámském, egyptském nebo babylonském umění. Mandalu připomínají labyrinty i chrámové kupole.

Za trojrozměrnou mandalu je považován největší buddhistický monument na světě, indonéský Borobudur. Říká se o něm, že je to zpráva o cestě do nirvány, vytesaná do kamene.

Mandaly jsou hlubokým vyjádřením kosmického řádu. Je těžké určit, kdy a kde tato tradice vznikla. V tibetském buddhismu jsou mandaly (jantry) nástroje používané při náboženských obřadech, meditacích a rituálech. Základní tvar kruhu, který je symbolem nebe, je velmi často doplněn symboly čtyř elementů nebo světových stran ve formě kříže, čtverce, hvězdy, osmiúhelníku. Symbolizují vesmír v jeho božském uspořádání a vyjadřují, jak se chaos stává řádem. V tibetském buddhismu se pečlivě tvoří písčové mandaly jako připomínka pomíjivosti a neustálé proměny.

Tvorba posvátné mandaly

K vytváření těchto rituálních obrazců je používán písek, rýžová mouka nebo jiné sypké materiály, které jsou obarveny přírodními barvami. K přesnému vytvoření vzoru slouží speciální trychtýřek (čhagpur).

Celá práce je hlubokou meditací, cvičením pečlivosti, trpělivosti a vnitřní kázně. Mandalas bývají vytvářeny při slavnostních příležitostech a obřadech.

Obraz vzniká od středu. Zde je umístěn palác, sídlo božstva, a směrem k vnějšímu okraji se objevují další kruhy, které představují stavební prvky vesmíru. Vidíme tak další části paláce, zdi, brány, a nakonec ochranné plameny, které kruh mandaly uzavírají. Výsledek je věnován příslušným božstvům jako jejich sídlo.

Krása mandaly je pomíjivá tak, jako všechno hmotné. Po ukončení obřadu je mandala smetena a vsypána do řeky nebo rozfoukána do větru. Hlavní mnich drží v levé ruce zvonek a v pravé vadžru – hromoklín, mýtickou zbraň boha Indry, jeden z nejdůležitějších buddhistických symbolů. Je to symbol zničení nevědomosti, příčiny lidského utrpení. Představuje kosmickou sílu, soucit, mužský princip. Zvonek je symbolem ženského principu a síly moudrosti.

Mnich mandalu třikrát obejde a za neustálého zvonění vezme do ruky, ve které drží vadžru, trochu písku. Pak se začne mandala směrem od okrajů do středu zametat. Střed je tedy začátkem i koncem tohoto posvátného kruhu.

Smetený písek může být rozdán přihlížejícím, rozfoukán do větru, ale nejčastěji je vsypán do tekoucí vody. Tak se účinek obřadu dostává do širokého okolí. Voda řeky se odpařuje, a pak dopadá zpět na zem jako očištný déšť.

Symbolismus a význam

Střed mandaly představuje samotnou podstatu bytí. Dokonalý tvar kruhu připomíná zákon cyklů a nekonečnost nebe. Čtverec je symbol země, hmoty, čtyř elementů, čtyř světových stran. Kruh a čtverec symbolizuje spojení nebe a země, tedy celé univerzum. To, co je nahoře, i to, co je dole. Lotosy a květiny vyjadřují povznesené vědomí. Geometrická přesnost a symetrie učí platnosti univerzálních zákonů na všech úrovních. Pomáhá nalézt harmonii mezi makrokosmem a mikrokosmem, mezi vesmírem a duší člověka.

Účel

Mandala představuje posvátný prostor a její vytváření umožňuje prožít posvátný čas. V kontextu tibetského buddhismu se jedná o tradiční náboženský prvek. Tvůrce mandaly při obřadu do mandaly proniká, setkává se s božstvem a stává se součástí kosmu. I dnes je meditace s mandalou hluboký zážitek pozvedávající vědomí. Tato technika dokáže uvolnit a projevit naše emoce a pocity, pochopit je a vyjádřit tím neklasičtější způsobem, uměním a krásou. Je to jeden ze způsobů, jak poznat lépe sebe sama. Ať už malujeme vlastní mandalu nebo se na ni jen díváme, dovolíme si tím zastavit se v běžném každodenním shonu, vytvořit si svůj vlastní posvátný čas a prostor. To znamená čas a prostor pro naši Duši. □

Z použité literatury:

Dahlke, R.: Mandalas světa, Fontána, Olomouc 2010.

Jung, C. G.: Mandalas, obrazy z nevědomí, Portál, Praha 2021.



ŽIVÁ MOUDROST STAROVĚKÉHO EGYPTA, Christian Jacq

Faraónský Egypt byl zemí mudrců. Po více než tři tisíce let bylo jeho hlavní starostí hledání duchovního naplnění prostřednictvím moudrosti inkarnované v bohyni Maat a jeho uplatňované v praxi.

Maat je bezúhonnost, poctivost, pravda, přesnost a spravedlnost, neměnný zákon univerza, soudržnost a solidarita. Zásadně se staví proti Isefet, chaosu, nepořádku, nedbalosti a zlu ve všech jeho podobách.

Mudrci Egypta sepisovali „naučení“ proto, aby otevřeli duch, rozšířili srdce a vložili do něj Maat, jejímž symbolem je pírkó, umožňující ptáku řídit svůj let, podstavec, na němž stojí sochy oživené rituály, a kormidlo, díky němuž spravedlivý šťastně přeplovává řeku života, aby přistál u břehů věčnosti.

Termín sebájat, „naučení“, má kořen seba, jehož dalšími významy jsou „dveře“ a „hvězda“. Tyto texty jsou skutečně dvěma vedoucími k poznání základních prvků moudrosti, stejně jako hvězdami určenými k tomu, aby nás vedly na cestě životem.

Nejdůležitější je zvítězit nad nevědomostí. Nikdo se nerodí moudrý a musí se vynaložit upřímné úsilí, aby se rozvinuly vlastnosti nutné k tomu být schopen „mluvit a uskutečňovat Maat“, aniž by se upadlo do smrtelných nástrah ješitnosti a chamtivosti.

Každý den uši, „živí“, musí naslouchat slovům moudrosti; a pokud je dobře chápou, bezúhonnost se stane skutečnou. Z tohoto pochopení se rodí správné jednání v souladu s Maat. Čin zbavený egoismu, užitečný a zářivý příklad pro ostatní, za podmínky respektování zlatého pravidla: pracovat pro toho, kdo pracuje.

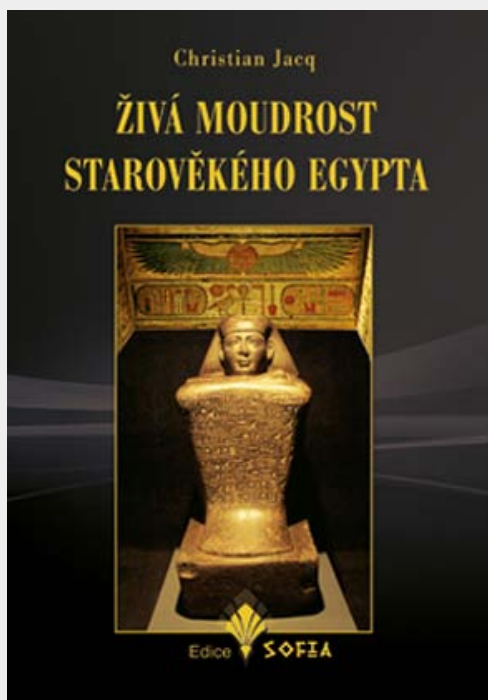
„Ten, kdo zná skutečnost, mýty a rituály“, takový je egyptský mudrc, bdělého srdce, odhodlaného jazyka, účinného slova, schopný uspokojit Boha a bohy, protože celá jeho existence je založena na poznání, nikoli na víře. Adept klidu a ticha se vzdaluje od všeho prudkého, pomlouvajícího a závistivého. Uskutečňovat to, co je správné, ve všem hledat dokonalost, nikdy se nevyhýbat odpovědností, ctít to, co ho převyšuje, jsou pouze některé z každodenních úkolů mudrce.

Jelikož egyptská civilizace věděla, jak utvářet takto zocelené bytosti, dokázala zvítězit nad časem, barbarstvím, dobyvateli a ničivým šílenstvím. Navzdory ranám, které ji zasáhly, tato moudrost i nadále září a dotýká se našeho srdce. Je bezpochyby tím, co utváří opravdové tajemství starodávných Egypťanů.

Co víme o mudrcích, autorech těchto „naučení“? Jsou mezi nimi faraóni jako Amenemhet I., který napsal duchovní odkaz svému nástupci Senusretovi I., aby mu přenechal své zkušenosti a poskytl mu rady týkající se umění vládnout moudře. Před ním jiný král udělal totéž pro budoucího faraóna Merikarea. Je pravděpodobné, že takové texty sepsali mnozí vladaři, avšak jejich díla byla

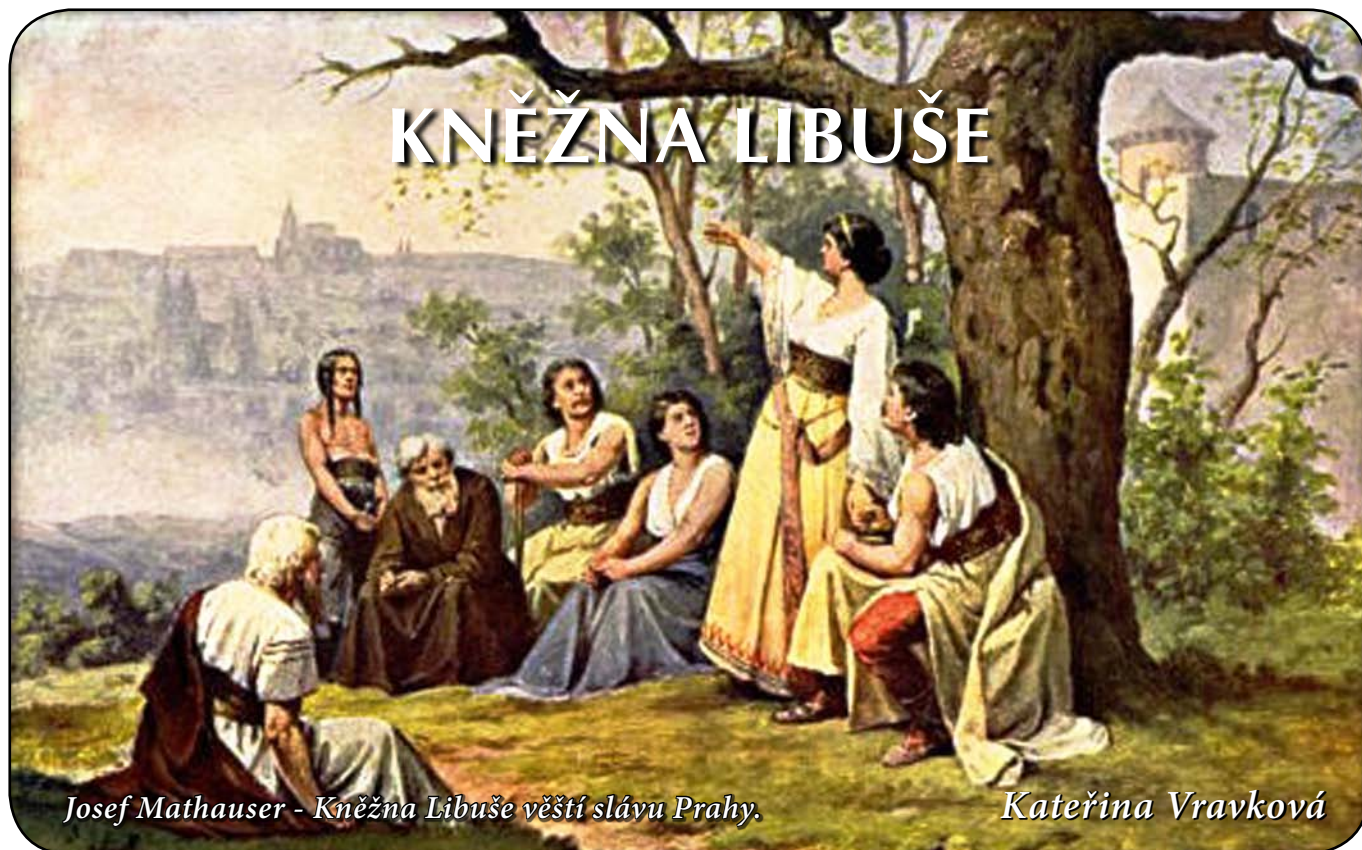
ztracena. Některá snad ještě dřímají pod pískem...

Tato kniha nás provází krajinou egyptského myšlení, a pokud je to vůbec zapotřebí, je i důkazem toho, že velkolepý hlas mudrců starověkého Egypta nebyl umlčen. Překvapivě silně k nám tento hlas stále promlouvá a poskytuje odpovědi na mnoho zásadních otázek... a nenabízí se snad přímo ta nejdůležitější: Existuje něco naléhavějšího a zásadnějšího než hledání moudrosti?



V našich sídlech nebo na www.vecnakrasa.cz

KNĚŽNA LIBUŠE



Josef Mathauser - Kněžna Libuše věští slávu Prahy.

Kateřina Vravková

V mytologii a historii můžeme nalézt mnoho inspirace. Jednou z nejvýznamnějších postav českých pověstí a mýtů je kněžna Libuše. Její příběh se poprvé objevuje v Kosmově kronice české z 12. století, ačkoli její původ sahá ještě hlouběji do slovanské mytologie. František Palacký se domníval, že žila na počátku osmého století. Legenda vypráví, že Libuše byla dcerou vojvody Kroka, nejmladší ze tří sester. Kazi se věnovala léčení a magii, Teta byla kněžkou a znalkyní obřadů.

Libuše byla nejen krásná žena, ale především moudrá a spravedlivá vládyně. Po smrti svého otce se stala panovnicí českých kmenů. Vládla z Vyšehradu a byla známa svou schopností věštit budoucnost. Na skále nad Vltavou ukázala do kraje a pronesla slavné proroctví:

Vidím město veliké, jehož sláva bude hvězd se dotýkati. Tam v lese je místo, třicet honů odtud vzdálí, Vltava řeka je obíhá. To na půlnoc ohrazuje potok Brusnice hlubokým ouvalem, na polední pak straně skalnatá hora vedle lesa Strahova. Tam když přijdete, najdete člověka v prostřed lesa, an tesá práh domu. I nazvete hrad, jež postavíte, Prahou. A jakož knížata, vojvodové proti prahu klanějí hlavu, tak budou se klaněti i proti městu mému. Budeť mu čest a chvála a bude slovutno světu.

Moudrá a oblíbená Libuše vládla i soudila spravedlivě, přesto někteří nebyli s tímto uspořádáním spokojeni a žádali do svého čela muže. Libuše se tedy podvolila a vybrala Přemysla Oráče, prostého, ale ušlechtilého muže ze Stadice, kterého podle pověsti vyhledali vladykové na základě věštby. Stal se zakladatelem rodu Přemyslovců, z něhož pocházeli čeští panovníci až do čtrnáctého století.

Osobnost kněžny Libuše v sobě spojuje prvky reálné vládyně a mytické vědky. Symbolizuje rovnováhu mezi mužským a ženským principem, mezi silou a moudrostí. V pozdějších vyprávěních je často líčena jako ideál panovnice: krásná, inteligentní, vlídná, ale i rozhodná. Pověst o Libuši také vyjadřuje staroslovanskou víru ve věštbu, spojení s přírodou a úctu k duchovním silám.

Libuše je rovněž důležitou postavou v české kultuře. Objevuje se v dílech mnoha autorů: od Aloise Jiráska, přes Bedřicha Smetanu (opera Libuše), až po moderní literaturu a divadlo. Je symbolem české státnosti, identity a ženské síly. Ať už Libuše skutečně existovala nebo je jen postavou z legend a mýtů, její příběh přetrval staletí. Její příběh se stále učí děti ve školách. Je velmi dobré znát kořeny našich dějin. A je krásné vnímat, že na počátku české historie stála žena, ztělesnění moudré vládyně a věstkyně, která viděla dál než ostatní, až ke hvězdám. ▣

LÉČEBNÉ UMĚNÍ HILDEGARDY Z BINGENU

Ludmila Hobzová

Hildegarda z Bingenu (1098–1179), zvaná též Sibyla Rýnská, německá křesťanská mystička, členka benediktinského řádu, bylinkářka, léčitelka a vizionářka byla na svou dobu výjimečnou osobností. Narodila se jako desáté dítě v urozené rodině a již v dětském věku byla zaslíbena bohu. Dostala se do kláštera sv. Disiboda u Bingenu, kde se ve svých 38 letech stala abatyší.

Je známa tím, že na člověka a jeho tělo pohlíží jako na malý svět, mikrokosmos, který je součástí univerza, makrokosmu, a svými léčitelskými a bylinkářskými doporučeními pokládá základy celostního přístupu k lidským nemocem. Její postupy léčí příčiny, nikoli jen příznaky nemocí. Velkou léčivou sílu vidí Hildegarda v přírodě, ve které každá rostlina i minerály a nerosty mají svou sílu a bůh pomáhá tu sílu vidět.

Hildegardin program zdraví lze shrnout do šesti zlatých pravidel života. Každý člověk je více či méně sám zodpovědný za své zdraví, které může denně vnitřně i zevně ovlivňovat.

1. Správná volba jídla a pití: „Vaše potraviny by měly být vaší léčivou silou.“
2. Kromě základních živin (bílkoviny, uhlohydráty, tuky) musí strava obsahovat i vitamíny, minerální látky a stopové prvky.
3. Využití přírodních léčivých sil.
4. Správný rytmus spánku a pohybu: „Pouze pokud člověk spí, zotavuje se jeho morek a zpevňují kosti, posiluje krev, tvoří nové svaly, spojují články (údy) a zvětšuje se rozum a vědění.“
5. Očista těla od jedů prostřednictvím Hildegardina pouštění žilou, detoxikace a moxibuce (baňkování). Jde o udržování tělesných šťáv v harmonii.
6. Nasazení svých duševních sil. Podle Hildegardy půst napomáhá k duševní očistě, při níž se mění duševní rizikové faktory na duševní léčivé síly (ctnosti). „Duše je pro tělo tím, čím míza pro strom, a rozvíjí své síly jako strom svůj vzrůst.“

Duševní rizikové faktory

Ve své psychoterapeutické knize Léčení silou duše popisuje Hildegarda každou ze tří set padesáti čtyř různých vrstev (hladin) podvědomí jako pár neřesti a ctnosti. Každý pár se skládá z jednoho chorobného duševního rizikového faktoru (neřest) a jednoho léčivého duševního obranného principu (ctnost).

Líčí tělesné symptomy a choroby, které mohou být těmito duševními rizikovými faktory vyvolány. Pokud chápeme choroby jako nouzové signály našeho těla, můžeme za nimi rozpoznat duševní příčiny a osvobodit tělo od zátěže.

Například zlost, hněv, rozčilení a podobné stavy mysli probouzejí černou žluč v játrech. Ta je odváděna do krve, a způsobuje změnu pH hodnoty ze slabě zásadité na kyselou. Překyselení vede k poruchám prokrvení a nedostatku kyslíku v orgánech. Zvláště postiženy bývají srdeční svaly a mozkové buňky. Překyselení proto bývá příčinou srdečního infarktu a mrtvice. Je zajímavé, že nejnovější studie prokázaly, že k srdečnímu infarktu a mrtvici dochází většinou jednu až dvě hodiny po silném duševním rozčilení, záchvatu zlosti, hněvu či zuřivosti.

Při léčení chorob musí být zohledněny všechny úrovně lidského bytí, aby to odpovídalo Hildegardinu celkovému pojetí světa, a to jsou čtyři oblasti.

Božská oblast

Choroby Hildegarda vidí ve zvláště úzké souvislosti se vztahem k bohu. Pokud je tento vztah nevyrovnaný, může dojít k chorobě. S návratem k bohu se člověku otevírá zdroj energie, bůh je v každém uzdravování, ale člověk k němu musí sám přispět. Boží síly jsou součástí lidské duše.

Kosmická oblast

Kosmická složka nemoci vzniká z disharmonie člověka týkající se čtyř živlů, jejich prostřednictvím totiž člověk zůstává v rovnováze s kosmem. Učení o živlech je v Hildegardině léčitelství velmi významné.

Všechny fenomény světa vztahuje ke čtyřem základním živlům: ohni, vodě, vzduchu a zemi. Magické číslo čtyři se odráží v celé přírodě, např. čtyři roční období, čtyři lidské krevní skupiny nebo čtyři základní báze genetického kódu. Ve vztahu k člověku odvodila od čtyř živlů čtyři šťávy, v nichž lze rozpoznat čtyři součásti krve:

Entrocyty – suché flegma (studená tělesná tekutina) z tepla ohně;

Krevní plazma – vlhké flegma z vlhkosti vzduchu;

Trombocyty – zpěněné flegma z vodnaté krve;

Leukocyty – vlažné flegma ze zemského masa.



Tělesná oblast

Pokud čtyři tělesné šťávy nejsou v rovnováze, vznikají špatné šťávy, které se spojují s kyselinou žlučovou a mohou vyvolat choroby. Také chorobné dědičné vlivy nebo čtyři konstituční typy (sangvinik, flegmatik, cholerik a melancholik) mohou vést k nerovnováze tělesných tekutin. Rozlišuje dvacet čtyři dědičných vlivů, k nimž patří např. deprese, revmatismus, věčná nespokojenost nebo prchlivost. S pomocí metod Hildegardiny medicíny je možné tyto slabosti překonat.

Duševní oblast

Duševní nemoci vznikají podle Hildegardy z nedostatku pozitivních duševních vlastností. Tyto slabosti mohou být vyvolány konflikty, problémy, frustrací nebo stresem, ale i špatnými vlivy okolí. Při tom je pro léčení důležité hledat za všemi chorobami poselství. Za vším zlem se skrývá vždy i něco dobrého, za chorobou zdraví, za slabostí síla a za nepřítelem přítel. Uzdravující síly duše může člověk aktivovat s pomocí půstu a posvátných slov. Jen při zohlednění všech těchto oblastí lze dojít k úplnému uzdravení.

Hildegarda upozornila také na fenomén *viriditas* (zelená životní síla), což je dle ní vitální síla všeho živého a uzdravující moc přírody. Bez *viriditas* by neexistoval život v rostlinách, zvířatech ani lidech. Bez *viriditas* by nebylo možné uzdravení na duchu ani na těle.

Dílo Hildegardy z Bingenu vyjadřuje univerzální a nadčasový přístup k nemocím, neboť klade důraz na prevenci, střídmost a užití léčivých rostlin. Její odkaz je dodnes živý. Důkazem je to, že se její myšlenky stále objevují v nově vydávaných knihách, ale i skutečnost, že se k jejímu způsobu léčení po přibližně osmi stech letech zapomnění vrací a obrací řada lékařů, kteří se jej snaží uvádět do praxe. □

Z použité literatury:

Strehlow, W.: Medicína Hildegardy von Bingen, Fontána, Olomouc 2004.



PROGRAM AKTIVIT

ČERVENEC - SRPEN

BHAGAVADGÍTA A VNITŘNÍ BOJ
Přednáška

PRAKTICKÁ RÉTORIKA
Kurz

PŘEDNÁŠKA NA YOUTUBE

MYSTERICKÉ DIVADLO
Přednáška ke Dni umění

SLEDUJTE NÁS



[@NovaAkropolis](https://www.youtube.com/@NovaAkropolis)



[Nova.Akropolis.Ceska.republika](https://www.facebook.com/Nova.Akropolis.Ceska.republika)

KURZ FILOZOFIE PRO ŽIVOT

Chtěli byste lépe poznat sami sebe a svět, který nás obklopuje? Máte otázky a hledáte odpovědi? Existuje více cest, jak je najít. A jednu z nich odjakživa nabízí filozofie. Když se dnes řekne slovo filozofie, často si představíme teoretickou disciplínu odtrženou od praktického života. Tento kurz vám přiblíží filozofii takovou, jaká ve své podstatě je: srozumitelnou a užitečnou v našem každodenním životě.

Filozofie pro Život

PŘÍRODNÍ FILOZOFIE
ČLOVĚK A UNIVERZUM
ODKAZ DÁVNÉ INDIE
ZÁHADY TIBETU
BUDDHISTICKÁ FILOZOFIE
MOUDROST ČÍNY
VÝZVA ŽIVOTA VE SPOLEČNOSTI
PLATON A „MÝTUS O JESKYNI“
ARISTOTELES
PLOTIN A NEOPLATONICKÁ ŠKOLA
DŮLEŽITOST VÝCHOVY
EGYPT
ŘÍM A STOIKOVÉ
DĚJINY, PAMĚŤ A ZKUŠENOST
DĚJINY A MYTOLOGIE
HISTORICKÉ CYKLY
SVOBODA A OSUD

Součástí kurzu jsou cvičení rozvíjející schopnosti člověka:

POZORNOST
KONCENTRACE
PAMĚŤ
IMAGINACE
VŮLE atd.

PODROBNOSTI NA ODKAZU **ZDE**

„Pomoz si sám, a nebe ti pomůže.“

Jean de la Fontaine



NOVÁ AKROPOLIS
MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE

FILOZOFIE
KULTURA
DOBROVOLNICTVÍ

www.akropolis.cz